

Pattinen bokheta

(KOMEDIA TTIPI BAT)

PATTIN, etcheko nausia;
KATICHA, haren emaztia;
CHOBADIN, amaizuna.

I

PATTIN, bakharrik. — Bi milatia ! Ni zerk huntaratu nu ? Ifernuko deubru zaharrak egin Ju beretarik ene ezkontzeko egunian. Orduz geroztik ez dut bake limarrik, zorion izpirik. Atso horien likar-furia ! ... Batian emaztia erasian oihuka, bestion amaizuna garasiaka.

Bat elhetik athertu orduko bestia lotzen da hegiaraka. Eman hor, kalaka zarra; hats-bahi, eta bethi mintzo. Mihipeko zaina ez ohal zaun trenkatuko !... Zahurrek jonik dago ene bizi herresta. Eta ni bethi petzero, uzkipitzer !... Ez othe da gizona gizon saskipetik ere ? Altea behin kechatzen baniz...

II

PATTIN, KATICHA eta CHOBADIN

KATICHA. — Zer ! zure buruarekin elheketa ? Igi norapeit, alfer tunante, etche jalia. Has lanian.

PATTIN. — Zer lan ?

KATICHA. — Hauche da galdia, Musde Janfutre. Etche guzia gain-azpikatua, zokho horiek urdia bezein zikhinak, eta oraino galdeka, haur trochatu berri bat iduri, ahoa zabalduz begi alimale batzu larrituz... « Zer lan ? » ori, zer lan ?...

CHOBADIN. — Jakinen duzu ene alaba chuchen mintzo dela. Aingeru hutsa da, gichakoa, ichila,

PATTIN. — Uste nuke !

CHOBADIN. — Gichakoa, ichila eta sobera prestua zu bezelako senhar herrementa batentzat. Frangotan uzten zitu jats giderraz panpapakoak eman beharra...

PATTIN. — Baduzia burutik ? Jats giderraz, eni, gizon bati ?

CHOBADIN. — Eta zendako ez ? zure ona bilhatzen du Katichak eta zinez maite duenak badaki kasakoen emaiten... Efche batean emazteak dauzka gobernioko gider guziak...

PATTIN. — Hala-nola jatsarena gizonaren joiteko !

CHOBADIN. — Icho ! eginen dituzu emazteak manatu lan guziak.

PATTIN. — Nundik deubru ! Buliga bezala nahasia niz. Biak batian mintzo zirezte eta ez da halako barazuza uharrik nola baitira zuen atheraldiak. Nik ichiildu behar eta zuek bethi oila-teiko haga bezen garbi !

CHOBADIN. — Holo denoz gainian buru-fugnen freskatzeko izkirioz hartuko dituzu Katicharen manamenduak.

PATTIN. — Jainkoaren eta Elizaren manamenduen aldean ?

CHOBADIN. — Icho ! eta hitzez-hitz obratuko dituzu paper hartan ezarriak.

PATTIN. — Bego paso eta goazin hortarik. Bakia erosiz on da. Adimendu sendoaren jabe zira, Chobadin amultsua. Huna payerra; mintza beraz; dena beharri niz.

KATICHA. — Izkriba zazu, goiz guzietz lehenik jeikiko zirela, sua phiztuko.

PATTIN chutitzen da eta firrindaka

botatzen du luma. — Debruetarat ! ni lichenik jeikiko eta sua phiztuko ? Zer kariaz othe ?

KATICHA. — Ene zaiaren berotzeko. Aditu duzu ? Nun da jatsa ?

PATTIN. — Eztiki, ez hero. Izkribatuko ditut nahi dituzun guziak. Ezar dezagun beraz « zure zaiaren berotzeko ». Bekhatu litake mafrunditzen bazine, ene bihotzeko pinpili-panpalagnoa, muchulin zerutikakoa, chu !

KATICHA. — Icho ! zozo-pilikin-zoa ! Ez niz trufa-gese eta ar aitzina !

PATTIN. — Zaude, ankerrik ez dut; lehen hitzetan niz oraino.

KATICHA. — Haurra iratzarten den aldi guzietz, balakatuko duzu, amultsuki jostatuko harat-hunaka ibiliz, arrabotsik egin gabe.

PATTINEK harrotzen du paperra. — Hunek badu behar ez den zerbeit, eskualde bat eria...

KATICHA eta CHOBADIN. — Behariko duzu oraino...

PATTIN. — Jainkoaz othoi ! emazte aldizka !

KATICHA. — Mintza zite, ama.

CHOBADIN. — Ez balinba ! ez da eni monatzia. Pattin zure senharra da.

KATICHA. — Pegarra betheko duzu.

CHOBADIN. — Behoka edanaraziko.

KATICHA. — Lapinen phazka bilduko.

CHOBADIN. — Cherriak phazkatuko.

KATICHA. — Egurrak chehatuko.

CHOBADIN. — Phorru-pastinagriak ekharriko eta kozina on bat eginen, gatzbipherrak izarian ezarriaz ogi-bustirik hartu gabe eta tturrila hura kitzikatu gabe. Azken puntu horri begi atchikiko dugu.

PATTIN. — Nik sinhets !

KATICHA. — Begi atchikiko dugu-la. Egundainoko molts'ondo gorienak chimurtu dira gizon edoje batzuen faltaz.

PATTIN. — Nik ez dakit bainan, mihi gaichtoek diote etche-alde hobere nek peko erreka jo dutela emazte tzar batzuen gatik, badirela gizonak sobera prestuak, zaharo ukhaldika ibili

behar litazken emazte saltsero batzuen esku-makhila bilhakatuak eta bertzalde...

CHOBADIN. — Azken hori soberakina duk ! Nun da jatsa ?

PATTIN. — Ja ! ja ! Ez niz zuretzat mintzo gero. Ez dhal zirezte piru hortakoak, zuek, nolako presuna baliosak eta jite aberatsekoak...

KATICHA. — Elhe auher guti beraz eta izkriba aintzina. Haurraren chatarrak murruskatuko dituzu...

CHOBADIN. — Zuharek churiturik idorraziko...

PATTIN. — Alainan ! Hasiz geroztendako ez ? Dudarik ez da joanen zireztefa othe pikatzerot ene orde ?

KATICHA. — Nork egundaino ikhusi du holakorik ? emaztiak othe ephaiten ? Ahantzi gabe bokheta ere trenpan ezarriko duzu, etche guzia zilharra bezein garbi atchikiko.

CHOBADIN. — Erhauts birbira bat nihun utzi gabe.

PATTIN. — Horiek oro eginen ditut, bainan, hitz derautzuet, ez niz manatu horietarik kantitzen. Gaineratiko lan guziak... ttutt ! ez dut zotzik hunkitzen...

KATICHA. — Erran bezala. Gau on, ama maitia.

CHOBADIN. — Bihar arte, gaicho haurra.

PATTIN. — Bai hiri, ere Pattin. Egizak lo ! Ichen nigar-marrak adituartino...

III

PATTIN eta KATICHA

KATICHA. — Hca, Pattin, lagun nezazu.

PATTIN. — Zertan ?

KATICHA. — Oihal horien bokheta zubanaren barnian sartzen.

PATTIN. — Andere Katicha, ezt. kichago ethoi, dugun ikhus paperrian denez. (Paperra hedatzen du).

KATICHA. — Haste zirikeria ! Erna zite, beranta gorria dugu; behar ditugu oihalak bihurtu. Ez duzu berdin eskapurik : izkribatua da. Ala behar dauztut legea bizkarrean finkatu makhilaukhaldika ?

PATTIN. — Eni makhilarik ez aipha zure onetan ! Barkhatu, barkhatu, chuchen zira. Zola-zolan ezarria nuen ; bokhetaren trenpan czartzia...

KATICHA. — Tira beraz oihal hau. Nun tuzu zainak, oilo busti, uli medikua ?

PATTIN. — Badut aski eginik; zain bat edo bertze behartuko zait indarka ariz...

KATICHA. — Tira edo botatzen dautzut muthurrerat... (Erran bezala egiten du).

PATTIN. — Busti pelotua niz; arropak fundituak... Hobeki zirea orai ?

KATICHA. — Icho ! lo'h zite berriz...

PATTIN. — Atchikiko dut ene alderdia. Hea, nor den nagusi ?...

(Bastako tiratzen du eta Katicha erortzen da zubanaren barnerat).

KATICHA. — Gizon trukes, eskoila, ez bertzia...

(Burua agertzen du). Azken hatsetan niz... Pattin, zato laster ene atheratzerat. Erna, Pattin, erna, zure emaztia ithotzerat doha, fite zure eskua...

PATTIN (bulta baten buruan). — Ez baita hatik hori paperrian...

KATICHA. — Pattin, ene amodio baxharra, ene bihotzeko lilia, hel hel ene salbatzerat...

PATTIN. — Ez baita hori paperrian. Arras untsa hiz hor, edazan zirrizta bat. Hupa, hupa. Mariagno ! Katicha, femme léchitime de Pattin il est dans le zuban et il boit de l'eau. (Irakurtzen du paperra). So egizan « Ichenik jeikitzia, suaren phiz'a... »

KATICHA. — Hel, Pattin, hel, hotzikhorak zainetan !...

PATTIN (irakurtuz). — Zaiaren berotzia...

KATICHA. — Ura gaindi bcharr'etan barna...

PATTIN. — ...Pegarraren bethetzia...

KATICHA. — Pattin, ura ahotik eta begietarik !...

PATTIN (bethi irakurtuz). — Behokaren edanaratzia, cherrien phazkaztia, egurren chehatzia...

KATICHA. — Pattin, barne guzia nahasia dut, gorputza dal-daran... hel ! hel !

PATTIN. — Bainan, emazteki bitchia, hauche da thema, ez dela paperrian !

KATICHA. — Akhabo ! hil da zure emaztia. Adios sekulokotz. Hou hou ! Ifernurat johan zira. Pattin, habil, habil, itchindu gorria. Ithotzerat utzi duk hire emaztia...

PATTIN. — Ifernurat ? zer derasan ifernurat ? hire orde ? Ez dun holokorik paperrian (Irakurtzen du) « Ogi bustirik ez hartzia, tturilaren ez kitzikazia » are gutiago bokhetako zubana, emaztia hon delarik barnian ! Bon foijache, Katicha eta sans adié... Cho ! borthan joka...

IV

PATTIN, CHOBADIN eta KATICHA

CHOBADIN. — Hea, idok bortha hau.

PATTIN. — Ez da paperrian. Idokiko dut halere ikhus dezazun nolako piantan den zure alaba...

CHOBADIN. — Heldu niz nere begiez ikhusterat nola johan diren gauzak...

PATTIN. — Ezin hobekiaze ! Enc emaztia hila da...

CHOBADIN. — Zer diozu ? Ez niz irrigura.

PATTIN. — Ni segurik ba. Eiheketari zelarik, zubanaren barnerat erori da, egarria baitzitaken.

KATICHA. — Ama, ni hemcn, zato, zato...

CHOBADIN. — Heldu niz, haurra. Pattin, emazu esku-ukhaldi bat.

PATTIN. — Ez da paperrian lan hori.

CHOBADIN. — Errazu berriz, infamio, odol edalea. Hilitzerat urtzen duzula zure emaztia ?

PATTIN. — Ba nasiki ! Nagusi baxhar izanen niz...

CHOBADIN. — Erhotu zirea ?

PATTIN. — Chuchen-chuchenian...

CHOBADIN. — Alon ! traidore bel-

tza, ahuspez othoitzen zitut (belauniko jartzen da).

PATTIN. — Beraz hemendik-harat ni chapeldun, orotan nagusi ?

CHOBADIN. — Baietz eta gu biak zure meneko.

PATTIN. — Egin dezagun bertze paper bat.

KATICHA. — Hatsa ! Hata !... ez du balio, fida zite...

PATTIN. — Beraz amor emaiten duzu, Katicha, ziren beza!ako lichta-galdua ? Ezagutzen ditutzu ene zuzenak ?

KATICHA. — Baietz eta baietz ! Hata ! ni bethi zubanaren zolan !

PATTIN. — Aithortzen duzu sobera lan zela gizon batentzat; esneketaria-ren astoa ni baino usago zela ?

KATICHA. — Ba, Pattin, barkha, miletan barkha...

PATTIN. — Katicha, lehenik jekiko zirea ?

KATICHA. — Ba, eta kafia zuri oherat ekharriko.

PATTIN. — Sua phiztuko duzu ?

KATICHA. — Baietz, zure galtzen berotzeko !

PATTIN. — Kabalak pazkatuko ?

KATICHA. — Baietz, zure auher utzeko.

PATTIN. — Ihargiez artha hartuko ?

CHOBADIN. — Segurki baietz, Pattin, zure larru mehearen beiratzeko.

PATTIN. — Beraz akhabo erasiak eta muthur saldak ?

KATICHA. — Hemendik harat pochirik hoberenak zuretzat, tturila zure gain eta gure esker ona bertzalde.

PATTIN. — Aski hitzemanik orai, erranak obra (Atheratzen du Katicha zubanetik).

J.-B. MENDIZABAL.

CRÉDIT LYONNAIS

1863 an ESTABLITUA = Capital et Réserves : 2 Milliards

BAYONAKO buregua	Libertateko Plazan.
BIARRITZEKO buregua	Georges-Clémenceau Plazan.
AKIZEN buregua	Place de la Fontaine chaude.
MONTDEMARSANEKO buregua ..	Rue Léon-Gambetta.
DONIBANE-LOHITZUNEKO buregua	Boulevard Tiersko Plazan.
HENDAYE bureau permanent	Avenue du Général de Gaulle.

Crédit Lyonnais-ek Hartzen eta Pagatzen ditu

AMERIKETAKO Chekak eta Paper suerte guziak

Saltzen eta erosten ditu Paper eta litulu suerte guziak

CREDIT LYONNEK emaiten ditu publikoari behar dituen argitasun guziak tituluen erostaren gainean bai eta kontse!u hoberenak dirua ongi pausatzeko

Pagatzen ditu **COUPONS INTRES** guziak, eta **ESTRANJEREKOAK**